

## ПЕДАГОГІЧНЕ КОНСУЛЬТУВАННЯ ЯК СУЧАСНА ФОРМА НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ ПЕДАГОГІВ

*Каплуновська О.М.*

Україна, м. Запоріжжя, Запорізький обласний інститут післядипломної педагогічної освіти

Правильно організована та проведена педагогічна консультація значною мірою зумовлює результат неперервної освіти педагогів. Для чіткого усвідомлення дефініції *консультація* звернемося до тлумачних словників. Великий тлумачний словник сучасної української мови розглядає *консультацію* як: 1. пораду фахівця з якого-небудь питання; 2. подавання порад з яких-небудь питань, консультування; 3. установу, в якій фахівці допомагають порадами з яких-небудь питань [1, с.450]. За українським педагогічним словником *навчальна консультація* це порада, пояснення педагога учням і студентам з будь-якого питання; проводиться у формі співбесіди індивідуально чи з групами в поза навчальний час за певним графіком чи в міру потреби – після завершення вивчення розділу програми, у процесі його вивчення і особливо в період підготовки до екзаменів. Консультація сприяє кращому усвідомленню складних для учнів чи студентів питань, а також поглиблення їхніх знань і розвитку наукових інтересів [2, 176].

Отже, педагогічна консультація (лат. *consultatio* — звертання за порадою) передбачає надання педагогам потрібної допомоги в уточненні теоретичних знань, удосконаленні практичних навичок і вмінь через відповіді консультанта на конкретні запитання або пояснення окремих теоретичних положень чи аспектів їх практичного застосування.

**За формою** проведення педагогічні консультації можуть бути як групові, так і індивідуальні.

**Групова консультація** – особлива форма неперервної освіти, основним змістом якої є пояснення педагогам окремих, найбільш складних або значущих питань професійної діяльності. Групові консультації проводяться тоді, коли постає необхідність детально розглянути практичні питання, що недостатньо або зовсім не висвітлені в навчально-методичних публікаціях; з метою надання допомоги у самостійній роботі, під час підготовки до виконання практичних завдань; за умови самостійного вивчення педагогами нормативних документів, інструкцій, положень, постанов.

Специфічною формою проведення групової консультації, що поєднує у собі елементи проблемного навчання і запрограмованого контролю є **запрограмована групова консультація**. У ході проведення такої консультації педагоги ставлять запитання за темою. За такої умови кількість і якість запитань неможливо запланувати, ситуація складається стихійно і залежить від контингенту, від керівника, і, найголовніше, від актуальності теми обговорення. За такої умови методист сам має запропонувати запитання для педагогів, тобто запрограмувати консультацію. Важливо, щоб ці запитання були складені на основі вивчення помилок і труднощів, що зустрічають педагоги у ході наукових консультацій або під час вивчення нормативних актів.

Спочатку консультант пропонує відповісти на підготовлені запитання, а потім проводить аналіз і організує обговорення неправильних відповідей.

**За змістом** педагогічні консультації можуть бути: **теоретичні** - проведення лекцій-консультацій за основними проблемами змісту дошкільної освіти, систематизація і корегування педагогічного досвіду в галузі основ педагогіки і методик; **методичні** - створення постійно діючих педагогічних консультаційних майстерень, де консультації надають консультанти з питань свого фаху (методисти РВО, ДНЗ, вихователі-методисти) для педагогів за замовленими темами; **практичні** - індивідуальні консультації з педагогами задля включення їх до самостійної педагогічної діяльності, діагностування і корегування.

Однією з важливих форм групової консультації є **лекція-консультація**. Їх призначення за І.П.Жерносеком – надання допомоги педагогам у роботі над черговими проблемами в близькій і далекій перспективі [3, с.128-130]. Такі лекції допомагають педагогам аналізувати особисту практику, осмислювати свій досвід у світлі нових завдань, розширяти перспективу використання нових знань на практиці. Вони організуються для всіх категорій працівників ДНЗ, а відвідування їх носить добровільний характер.

Одним із важливих завдань лекції-консультації є спрямування педагогів на самоосвітню роботу в міжкурсовий період, демонстрація зіставлення результату свого досвіду з досягнення сучасної методики, навчання аналізу сильних і слабких сторін педагогічної діяльності, озброєння конкретними прийомами самоаналізу й самооцінки своєї діяльності, розкриття методів самоосвіти і озброєння методичною організацією власною діяльністю.

Розглянемо підходи до організації і проведення лекції-консультації.

1. Зміст лекції-консультації повинен мати тематичну спрямованість, висвітлювати конкретну тему у відповідності до суто сучасних наукових і дидактико-методичних позицій, відображати перспективний педагогічний досвід, а також враховувати і запобігати виникненню характерних недоліків у роботі над темою.

2. В лекції-консультації необхідно охарактеризувати місце розглянутої теми в розділі освітньої програми, її логічні і методичні зв'язки з іншими програмовими розділами, показати можливості для національного виховання дітей дошкільного віку.

3. Лекція-консультація має продемонструвати використання нових наукових розробок в освітній діяльності з дітьми дошкільного віку.

4. З метою активізації педагогів у процесі проведення лекції-консультації доречно включати завдання на моделювання конкретних найбільш значущих ситуацій, що можуть виникнути в діяльності педагога. Особливої уваги лектора вимагають способи подання навчальних ситуацій, звернення до вихователів у різних формах залежно від окресленої мети: проаналізуйте..., розгляньте..., винесіть своє судження з цього питання..., дайте свій варіант....

5. Доречно до проведення лекції-консультації підготувати слухачів. За декілька днів до лекції педагоги можуть подати у письмовій формі запитання лектору. Перша частина такої консультації проходить традиційно з висвітленням питань, що були подані слухачами у письмовій формі, друга частина – це відповіді на усні запитання слухачів і обмін думками за кожним питанням; наприкінці підбиваються підсумки.

6. Під час лекції-консультації мають бути продемонстровані наочні посібники і розкрита методика застосування технічних засобів навчання, використання яких доцільне під час ознайомлення з новою темою.

7. Лектор готує огляд науково-популярної і методичної літератури з проблеми, що розглядається.

8. Структура лекції-консультації визначається у залежності від особливостей теми. Характерною особливістю є проблемний виклад матеріалу, що дозволяє окреслити перед педагогом аналіз і вибір різних методичних прийомів вивчення матеріалу з дітьми дошкільного віку, сформувані основні вимоги до того або іншого аспекту освітнього процесу, до діяльності педагога. До плану лекції-консультації доречно включити невеликий виступ-педагогів практиків, що дозволить конкретизувати одне із положень лекцій-консультацій.

**Індивідуальна педагогічна консультація** – форма неперервної освіти, яка забезпечує методичний супровід дослідно-пошукової, експериментальної, інноваційної діяльності; роботу з молодими педагогами; узагальнення роботи педагогів; роботу з педагогами у відповідності рівня професійної майстерності.

Окрім відомих способів організації індивідуальних і групових консультацій для педагогів і управлінців сьогодні все більшого значення набувають консалтингові послуги, тобто консультування проектів, що реалізуються в ДНЗ. За словником іншомовних слів **консалтинг** – це надання консультацій товаровиробникам, продавцям, покупцям з питань діяльності підприємств, фірм, організацій, зокрема в зовнішньоекономічній сфері [4, с. 548].

Консалтингові послуги можуть надаватися у консалтингових центрах – професійних об'єднаннях науковців і досвідчених педагогів, завданнях яких є консультування педагогів, керівників ДНЗ із найрізноманітніших питань можливих підходів до рішення актуальних проблем освітнього процесу, особливо – проблем розвитку ДНЗ [6]. Консалтинговий центр може бути створений як при ДНЗ, так і при РВО, міськУО, облУО. Педагоги і керівники, які входять до складу консалтингової служби, повинні мати кваліфікацію, що дозволить їм працювати на рівні експерта, перетворюючи управлінські і педагогічні ідеї в інструментальні технології. Робота консалтингового центру може бути організована як на громадській, так і госпрозрахунковій основі. **Орієнтовна тематика консалтингових послуг:** проектування єдиного освітнього простору ДНЗ; розробка структурно-функціональних компонентів інформаційного середовища освітньої установи; концептуальне обґрунтування розвитку освітньої системи ДНЗ; моделювання

індивідуальної системи цілісної педагогічної діяльності педагога; узагальнення системи діяльності і підготовка педагога до атестації; науково–методичний супровід апробації продуктивних освітніх технологій; моніторингове консультування; аудит фінансової і освітньої діяльності ДНЗ.

У практику індивідуального методичного супроводу педагогів дошкільних навчальних закладів доречно запровадження тьюторського виду роботи з вихователями. Тьютор (лат. tutor, англ. tutor — спостерігаю, піклуюсь) — педагог-наставник, опікун, який керує невеликою групою вихователів, допомагає їм у осягненні сучасних теоретичних підходів щодо організації дошкільної освіти, стежить за їхньою педагогічною діяльністю, керує професійним зростанням. Зміст роботи тьютора охоплює усвідомлення підопічним невизначеності наявної ситуації, необхідності її добудови з минулого до майбутнього; побудова тимчасової “розтяжки” (моє минуле - теперішнє - майбутнє); планування кроків щодо досягнення образу майбутнього; збереження незалежності від чужих рішень; спільний з тьютором аналіз і рефлексія рішень і дій підопічного; вибудовування партнерства та взаємодії з іншими людьми і структурами під час вирішення своїх завдань; процедура домовляння з іншими про норми життя і дії; переформатування і перевизначення своїх результатів і цілей [5].

Отже, зміст педагогічних консультацій багато в чому визначається особливостями освітньої ситуації в ДНЗ і рівнем кваліфікації педагогів. Індивідуалізація в системі неперервної освіти, планування і проведення педагогічних консультацій на діагностичній основі забезпечує позитивні результати діяльності ДНЗ.

#### Література

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови/Уклад. і головн. Ред. В.Т.Бусел.- К.:Ірпінь: ВТФ Перун, 2002. – С.450
2. Гончаренко С.У. Український педагогічний словник. – К.:Либідь, 1997. – С.176.
3. Жерносек І.П. Науково-методична робота в загальноосвітній школі: Навч.метод. посібник. – К.:ІЗМН, 1999.- С.128-130
4. Словник іншомовних слів/ Уклад.Л.О.Пустовіт. - К.:Довіра, 2007.-С.548
5. електронний ресурс - [pidruchniki.com/](http://pidruchniki.com/)